

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

21.11.2019թ.

ք. Երևան

Քաղաքացիական գործ

թիվ ԼԴ/3201/02/19

ՈՐՈՇՈՒՄ

Թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործի ընդդատությունը որոշելու մասին

1. Գործի դատավարական նախապայմությունը և ընդդատության հարցի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող հանգամանքները.

«Ինեկորբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը հայցադիմում է ներկայացրել Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան (այսուհետ նաև՝ Դատարան) ընդդեմ Սեյրան Լեռնիկի Գևորգյանի՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին:

Հայցադիմումում պատասխանող Սեյրան Գևորգյանի հասցեն նշվել է ՀՀ Լոռու մարզ, գ. Եղեգնուտ, 7-րդ փողոց, տուն 47-ը:

Հայցադիմումին կից ներկայացվել է պատասխանող Սեյրան Գևորգյանի անձնագրի պատճենը, համաձայն որի՝ վերջինս հաշվառված է ոչ թե ՀՀ Լոռու մարզ, այլ՝ ՀՀ Արմավիրի մարզ, գ. Եղեգնուտ, 7-րդ փողոց, տուն 47 հասցեում:

Դատարանը (դատավոր՝ Ա. Մկոյան) 02.09.2019թ. որոշմամբ, արձանագրելով, որ ներկայացված հայցադիմումը համապատասխանում է ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 121-րդ և 122-րդ հոդվածներով նախատեսված՝ հայցադիմումի ձևին և բովանդակությանն առաջադրված պահանջներին, որոշել է հայցադիմումն ընդունել վարույթ և գործը քննել պարզեցված վարույթի կարգով: Միաժամանակ Դատարանը որոշել է պարզեցված վարույթի կարգով գործի քննության

արդյունքում եզրափակիչ դատական ակտը հրապարակել դատական իշխանության պաշտոնական կայքում՝ 2019 թվականի նոյեմբերի 29-ին:

Պատասխանողին **ՀՀ Լոռու մարզ**, գ. Եղեգնուտ, 7-րդ փողոց, տուն 47 հասցեում ուղարկված դատական ծանուցագիրը հետ է վերադարձվել «սխալ հասցե» նշումով:

Պատասխանողին **ՀՀ Արմավիրի մարզ**, գ. Եղեգնուտ, 7-րդ փողոց, տուն 47 հասցեով դատական ծանուցագիր չի ուղարկվել:

22.10.2019թ. Դատարանը որոշում է կայացրել թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործն ըստ ընդդատության Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ուղարկելու մասին՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

«Տվյալ դեպքում, ներկայացված հայցադիմումում պատասխանողի հասցեն նշված է Լոռու մարզ, գյուղ Եղեգնուտ, 7 փողոց, 47 տուն հասցեն, որը գտնվում է Լոռու մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի վարչական տարածքում, սակայն պատասխանողի ծանուցումը վերադարձնելուց հետո պարզվել է, որ պատասխանողի հաշվառման վայրը Արմավիրի մարզի, Եղեգնուտ համայնքի, 7 փողոց, 47 տուն հասցեն է, այսինքն Հայցվորի կողմից պատասխանողի հասցեն ճիշտ չի նշվել ի սկզբանե, հետևաբար հիմք ընդունելով վերոնշյալ հանգամանքները և հաշվի առնելով, որ սույն գործն ընդդատյա է Արմավիրի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանին, դատարանը գալիս է այն հետևության, որ թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործն ըստ տարածքային ընդդատության պետք է ուղարկել Արմավիրի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարան»:

Թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործն Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում ստացվել է 30.10.2019 թվականին:

08.11.2019թ. Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը (դատավոր՝ Մ. Սիմոնյան) որոշում է կայացրել գործը Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու մասին՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

«Տվյալ դեպքում «Ինտեկոբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը 02.08.2019 թվականին հայց է ներկայացրել ՀՀ Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան, որով պատասխանող նշել է Սեյրան Լեոնիկի Գևորգյանին (հասցե՝ ՀՀ Լոռու մարզ գ.Եղեգնուտ 7 փող., 47 տուն): ՀՀ Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը, պարզելով, որ հայցը ներկայացնելիս պահպանվել են տարածքային ընդդատության կանոնները, այն վարույթ է ընդունել:

« քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրքը, սահմանելով մինչև հայցադիմումը վարույթ ընդունելն ընդդատության կանոնների պահպանման ստուգելու պահանջը, դրանից հետո որոշակի հանգամանքների ի հայտ գալու դեպքում սահմանել է ընդդատության փոփոխության կարգ՝ այն պայմանավորելով կոնկրետ հանգամանքներով: Դրանք են՝ առաջին՝ երբ հայցադիմումը վարույթ է ընդունվել սույն օրենսգրքի 21-րդ կամ 22-րդ հոդվածով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ, երկրորդ՝ որ այդպիսի նախաձեռնությամբ պետք է հանդես գա պատասխանողը, և երրորդ՝ որ պատասխանողն իր այդ իրավունքից պետք է օգտվի մինչև գործով ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացվելը:

Այսպիսով, գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու համար պարտադիր է վերը նշված երեք պայմանների միաժամանակյա առկայությունը:

Դատարանն արձանագրում է, որ վերոնշյալ երեք պարտադիր պայմաններից տվյալ դեպքում առկա է միայն առաջինը:

Դատարանը գտնում է, որ պատասխանողի գտնվելու կամ հաշվառման վայրն այլ դատարանի դատական տարածքում ընդգրկված լինելու փաստը բավարար չէ գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու համար, այլ անհրաժեշտ է, որ մինչև ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելը պատասխանողն առարկի գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ:

Մինչդեռ, «Լոռու մարզի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանը, հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ պատասխանող Սեյրան Լեոնիկի Գևորգյանը հաշվառված է Արմավիրի մարզ, գ.Եղեգնուտ 7 փողոց, 47 տուն հասցեում, 22.10.2019 թվականի որոշմամբ գործն ըստ տարածքային ընդդատության ուղարկել է «Արմավիրի մարզի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարան»:

2. Կիրառելի իրավական նորմերը, պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

Լոռու և Արմավիրի մարզերի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության դատարանների միջև գործի տարածքային ընդդատության շուրջ ծագած վեճը լուծելու և գործի ընդդատությունը որոշելու կապակցությամբ հարկ է վերլուծել քաղաքացիական գործերի ընդհանուր տարածքային ընդդատության, մեկ դատարանից մեկ այլ դատարան գործերի հանձնման, ինչպես նաև պարզեցված վարույթի կարգով գործերի քննության դեպքում վերը նշված ինստիտուտների կիրառման առանձնահատկությունների վերաբերյալ հարցերը:

Այսպես.

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի (այսուհետ նաև՝ Օրենսգրք) 21-րդ հոդվածը սահմանում է քաղաքացիական գործերի ընդհանուր տարածքային ընդդատության կանոնները, որի համաձայն՝ հայցը ներկայացվում է պատասխանողի հաշվառման (գտնվելու) վայրի, իսկ քաղաքացու՝ հաշվառման վայր չունենալու դեպքում՝ բնակության վերջին հայտնի վայրի առաջին ատյանի դատարան, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն օրենսգրքով կամ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

Օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ դատարանը տարածքային ընդդատության կանոնների պահպանմամբ իր վարույթ ընդունած գործը պետք է քննի ըստ էության, թեկուզև այն հետագայում դարձել է ընդդատյա այլ դատարանի:

Նույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ սույն օրենսգրքի 21-րդ կամ 22-րդ հոդվածով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ վարույթ ընդունված գործը հանձնվում է այլ դատարանի քննությանը, եթե պատասխանողը մինչև ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելն առարկում է գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ:

Օրենսգրքի 296-րդ հոդվածի համաձայն՝ դատարանները պարզեցված վարույթն իրականացնում են սույն օրենսգրքով նախատեսված գործի քննության ընդհանուր կանոնների համաձայն՝ այն հատուկ կանոնների պահպանմամբ, որոնք սահմանված են սույն գլխի դրույթներով:

Օրենսգրքի 299-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ գործին մասնակցող անձանց միջնորդությունները, ինչպես նաև նրանց պահանջների և առարկությունների հիմքում ընկած փաստերը հիմնավորող ապացույցները կարող են ներկայացվել պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ դատարանի որոշումն ստանալու օրվանից ոչ ուշ, քան մեկամսյա ժամկետում:

Նույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված ժամկետների խախտմամբ ներկայացված դատավարական փաստաթղթերը և ապացույցները դատարանի որոշմամբ վերադարձվում են դրանք ներկայացնող անձանց, բացառությամբ այն դեպքի, երբ դատարանը բավարարում է բաց թողնված դատավարական ժամկետը վերականգնելու մասին միջնորդությունը:

Նշված իրավակարգավորումների վերլուծությունից հետևում է, որ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կանոնի

համաձայն՝ հայցը ներկայացվում է պատասխանողի հաշվառման (գտնվելու) վայրի դատարան: Ընդ որում, օրենսդիրը սահմանել է նաև, որ քաղաքացու՝ հաշվառման վայր չունենալու դեպքում հայցադիմումը կարող է ներկայացվել պատասխանողի բնակության վերջին հայտնի վայրի դատարան:

Նշված ընդհանուր կանոնից բացառությունները սահմանված են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 22-րդ, 23-րդ և 24-րդ հոդվածներով և վերաբերում են այլընտրանքային, պայմանագրային և բացառիկ տարածքային ընդդատությանը:

Հայցադիմումը վարույթ ընդունելիս, ի թիվս այլ հանգամանքների, դատարանը պետք է պարզի արդյոք ներկայացված հայցադիմումում պահպանվել են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված տարածքային ընդդատության կանոնները, և միայն այդպիսիք պահպանված լինելու դեպքում որոշում կայացնի հայցադիմումը վարույթ ընդունելու մասին:

Այդուհանդերձ, եթե դատարանը գործը քննելիս պարզում է, որ այն վարույթ է ընդունել ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ և 22-րդ հոդվածներով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ, ապա այդ գործը պետք է հանձնի ըստ ընդդատության այլ դատարանի: Ընդ որում, նշված դեպքում գործն ընդդատությամբ այլ դատարանի հանձնելու համար բավարար չէ միայն ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ և 22-րդ հոդվածներով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ գործը վարույթ ընդունելու փաստի առկայությունը, այլ անհրաժեշտ է նաև, որ պատասխանողը ներկայացնի իր առարկությունը՝ գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ: Պատասխանողն իր առարկությունները կարող է ներկայացնել ոչ թե դատավարության ցանկացած փուլում՝ իր հայեցողությամբ, այլ՝ մինչև դատարանի կողմից ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելը:

Ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացվելուց հետո պատասխանողն այլևս չի կարող այդ հարցի կապակցության ներկայացնել առարկություններ, իսկ Դատարանը՝ կայացնել որոշում գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու մասին, քանի որ ընդդատության կանոնների խախտմամբ վարույթ ընդունված գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու վերաբերյալ հարցը լուծվում է, ընդդատության վերաբերյալ առարկությունները ներկայացվում են, իսկ քաղաքացիական

գործն ըստ ընդդատության ուղարկվում է բացառապես մինչև ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելը:

Քաղաքացիական գործերի տարածքային ընդդատության վերաբերյալ վերը նշված կանոնները հավասարաչափ կիրառելի են նաև գործերի քննության պարզեցված վարույթի նկատմամբ՝ այն հատուկ կանոնների պահպանմամբ, որոնք սահմանված են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ գլխի՝ պարզեցված վարույթին վերաբերող կանոններով:

Պարզեցված վարույթում, բացառությամբ Օրենսգրքով նախատեսված դեպքերի, բացակայում է դատական նիստ հրավիրելու, ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին որոշում կայացնելու օրենսդրական պահանջները: Գործին մասնակցող անձինք, այդ թվում՝ պատասխանողները, իրենց միջնորդությունները, ինչպես նաև իրենց պահանջների և առարկությունների հիմքում ընկած փաստերը հիմնավորող ապացույցները կարող են դատարան ներկայացնել պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ դատարանի որոշումն ստանալու օրվանից ոչ ուշ, քան մեկամսյա ժամկետում:

Օրենսդիրը, որպես բացասական հետևանք, նախատեսել է, որ նշված ժամկետների խախտմամբ ներկայացված դատավարական փաստաթղթերը և ապացույցները դատարանի որոշմամբ վերադարձվում են դրանք ներկայացնող անձանց, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դատարանը բավարարում է բաց թողնված դատավարական ժամկետը վերականգնելու մասին միջնորդությունը:

Վերոգրյալի հաշվառմամբ կարող ենք արձանագրել, որ պարզեցված վարույթի շրջանակներում գործը տվյալ դատարանում քննելու վերաբերյալ առարկությունը պատասխանողը կարող է դատարան ներկայացնել պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ դատարանի որոշումը ստանալու օրվանից ոչ ուշ, քան մեկամսյա ժամկետում:

Ամփոփելով ամբողջ վերոգրյալը՝ կարող ենք արձանագրել, որ քաղաքացիական գործի քննությունը պարզեցված վարույթի կարգով իրականացնելու դեպքում գործն այլ դատարանի քննությանը կարող է հանձնվել ներքոշարադրյալ պայմանների միաժամանակյա առկայության դեպքում.

1. Քաղաքացիական գործն ի սկզբանե վարույթ է ընդունվել ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 21-րդ կամ 22-րդ հոդվածներով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ,

2. Պատասխանողը գործի տարածքային ընդդատության վերաբերյալ ներկայացրել է իր առարկությունները,

3. Առարկությունները ներկայացվել են պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ դատարանի որոշումը ստանալու օրվանից ոչ ուշ, քան մեկամսյա ժամկետում:

Միայն նշված երեք պայմանների միաժամանակյա առկայությամբ գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնված լինելու դեպքում է հնարավոր փաստել, որ գործն ըստ ընդդատության ուղարկած դատարանը չի հանդիսանում այն պատշաճ դատարանը, որը տվյալ գործով պետք է իրականացնի արդարադատություն:

Սույն դեպքում, թեև Դատարանի (դատավոր՝ Ա. Մկոյան) 22.10.2019թ. որոշմամբ և գործի փաստական հանգամանքներով հիմնավորվում է, որ հայցադիմումն ի սկզբանե վարույթ է ընդունվել տարածքային ընդդատության կանոնների խախտմամբ, այդուհանդերձ, ինչպես արդեն վերը նշվեց, միայն այդ պայմանի առկայությունն ինքնին բավարար չէ գործն ըստ ընդդատության այլ դատարանի հանձնելու համար:

Անհրաժեշտ է նաև, որպիսի պատասխանողը գործի տարածքային ընդդատության վերաբերյալ ներկայացրած լինի իր առարկությունը պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ Դատարանի որոշումը ստանալու օրվանից ոչ ուշ, քան մեկամսյա ժամկետում:

Մինչդեռ, սույն դեպքում, գործի փաստական հանգամանքներից հետևում է, որ պատասխանողն անգամ չի ծանուցվել իր դեմ հարուցված քաղաքացիական գործի վերաբերյալ, պարզեցված վարույթ կիրառելու վերաբերյալ Դատարանի որոշումը չի ստացել և զրկված է եղել գործը տվյալ դատարանում քննելու կապակցությամբ առարկություններ ներկայացնելու օրենսդրորեն սահմանված հնարավորությունից:

Այսպիսով, սույն գործի փաստական հանգամանքների վերլուծության արդյունքում կարող ենք արձանագրել, որ

1. Թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործն ի սկզբանե վարույթ է ընդունվել ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված ընդդատության կանոնների խախտմամբ,

2. Գործն այլ դատարանի քննությանը հանձնելու մասին որոշումը կայացվել է առանց պատասխանողի կողմից տվյալ գործի տարածքային ընդդատության վերաբերյալ ներկայացված առարկության, որը ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 4-րդ մասի հիմքով և սույն որոշմամբ պարզեցված վարույթի կանոնների վերաբերյալ կատարված վերլուծությունների արդյունքում հանդիսանում է պարտադիր պահանջ՝ նման դատական ակտ կայացնելու համար:

Վերոգրյալ իրավական և փաստական վերլուծությունները թույլ են տալիս եզրակացնել, որ թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործն Արմավիրի մարզի առաջին

ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին ըստ ընդդատության հանձնելու համար գործում բացակայում են անհրաժեշտ փաստական և իրավական ամբողջական հիմքերը, ուստի, թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործը պետք է հանձնել Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով գործում առկա հանգամանքները, վերոգրյալ իրավական և փաստական վերլուծությունները, և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի

1. Թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործն ընդդատյա է Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

2. Սույն որոշումը և թիվ ԼԴ/3201/02/19 քաղաքացիական գործի նյութերն ուղարկել Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:

3. Որոշման մեկ օրինակն ուղարկել Արմավիր մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:

ԵՐՎԱՆԴ ԽՈՒՆԴԿԱՐՅԱՆ